

EU fondovi

Republika Hrvatska će u narednom sedmogodišnjem razdoblju imati na raspolaganju oko 24,5 milijarde eura s ciljem provedbe kohezijske politike Europske unije.

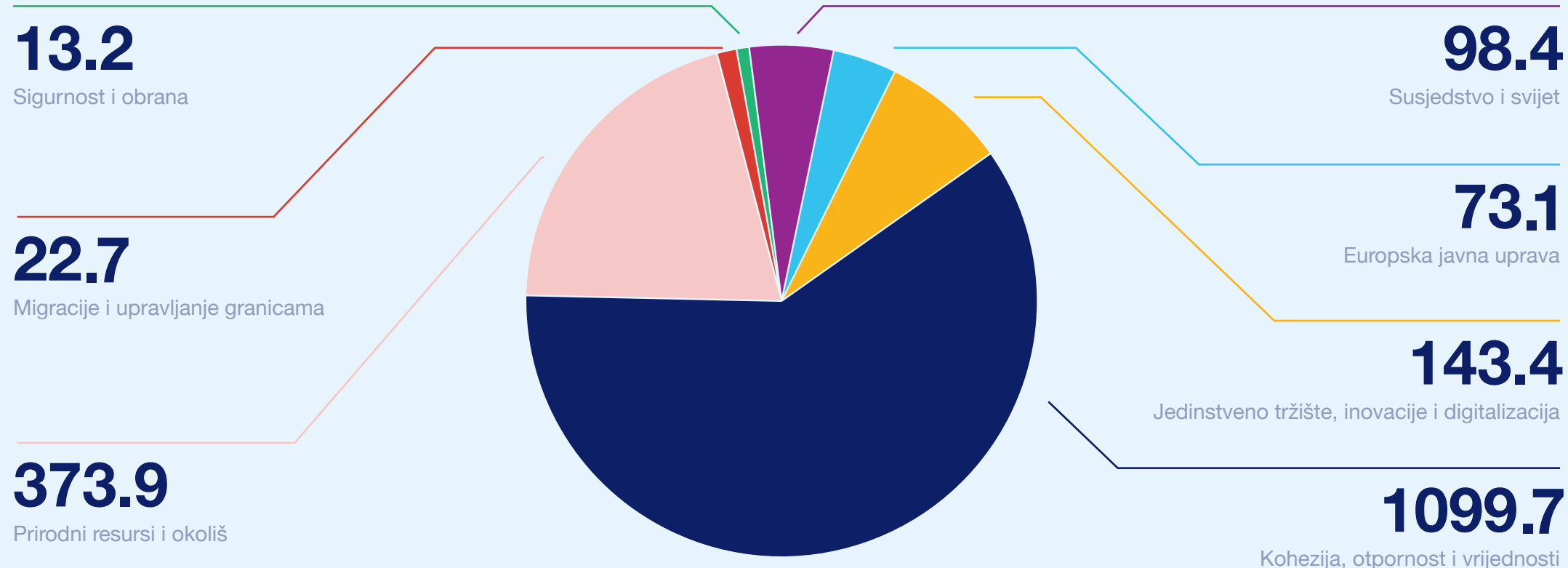
Uvod

Nakon što je Europski parlament dao svoju suglasnost, Vijeće je 17. prosinca 2020. donijelo uredbu kojom se utvrđuje višegodišnji financijski okvir (VFO) Europske unije za razdoblje 2021.—2027.

Uredbom se za 27 država članica predviđa dugoročni proračun od 1074,3 milijarde eura u cijenama iz 2018. Zajedno s instrumentom za oporavak EU Nove generacije (NextGenerationEU) od 750 milijardi eura, osigurat će se 1,8 bilijuna eura za potporu oporavku od pandemije i dugoročnim prioritetima Unije u različitim područjima.

Dugoročnim proračunom Europske unije za razdoblje 2021.—2027. obuhvatit će se sedam rashodovnih područja kao i predvidjeti okvir za financiranje gotovo 40 programa potrošnje EU-a u sljedećem sedmogodišnjem razdoblju.

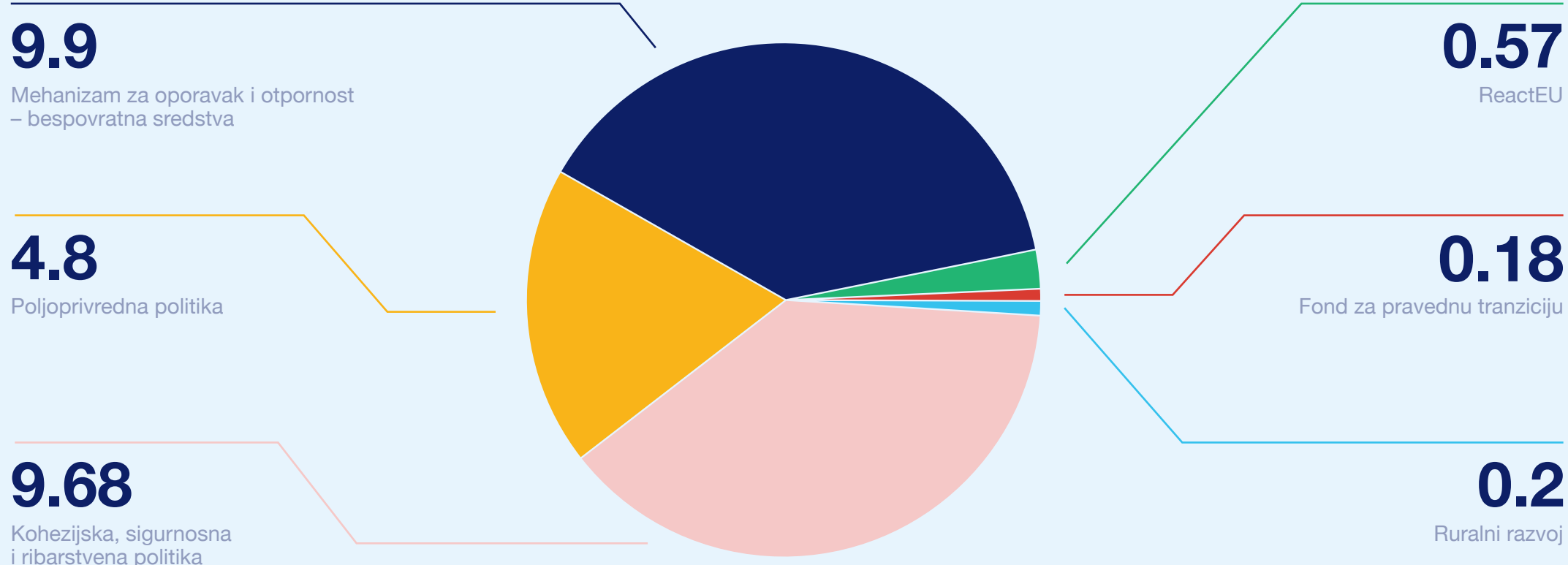
EU proračun 2021.—2027. po područjima (u mlrd. €)



Sredstva na raspolaganju Republici Hrvatskoj

Republika Hrvatska će u razdoblju od 2021. do 2027. godine imati na raspolaganju oko 24,5 milijarde eura. To je više nego dvostruko povećanje u odnosu na 10,7 milijardi eura dostupnih za proteklo razdoblje 2014.—2020.

Alokacija sredstava višegodišnjeg financijskog okvira (VFO) i instrumenta EU Nove generacije (EUNG) za razdoblje 2021.-2027. (u mlrd. €)



Kroz višegodišnji financijski okvir (VFO) za razdoblje od 2021. do 2027. godine Hrvatskoj će biti osigurano oko 14,48 milijardi eura, dok joj instrument EU Nove generacije osigurava oko 10 milijardi eura. EU Nove generacije je instrument privremenog oporavka za otklanjanje neposredne gospodarske i socijalne štete uzrokovane pandemijom koronavirusa. Kako bi se koristile Instrumentom oporavka i otpornosti, države članice morale su podnijeti svoje nacрте planova oporavka i otpornosti (NPOO) u kojima se utvrđuju planovi reformi i ulaganja koje ocjenjuje Komisija, a potom odobrava Vijeće. Kroz VFO predviđeno je 9,68 milijardi eura za kohezijsku, sigurnosnu i ribarstvenu politiku te 4,8 za poljoprivrednu politiku (jamstva u poljoprivredi i ruralni razvoj).

Putem instrumenta EU Nove generacije Republici Hrvatskoj osigurane su 3 milijarde eura bespovratnih sredstava, 3,6 milijardi eura zajmova iz Mehanizma za oporavak i otpornost, 574 milijuna eura iz instrumenta REACT EU te oko 205 milijuna eura za ruralni razvoj. Za Fond za pravednu tranziciju osigurano je 187 milijuna eura dijelom iz VFO i EUNG.

EU sredstva na raspolaganju RH u financijskim razdobljima 2014.—2020. i 2021.—2027. (u mlrd. €)



Kohezijska politika

Kohezijska politika jedna je od ključnih politika Europske unije čiji je cilj smanjenje razlika u razvijenosti država članica, odnosno regija EU-a, a provodi se kroz pet europskih strukturnih i investicijskih fondova (ESIF) usmjerenih na ulaganja i zapošljavanje te europsku teritorijalnu suradnju.

Umjesto na dosadašnjih 11 tematskih prioriteta, ulaganje EU-a u novom višegodišnjem razdoblju usmjereno je na pet glavnih ciljeva:



Pametna Europa

Poboljšanje istraživačkih i inovacijskih sposobnosti
Iskorištavanje koristi digitalizacije za građane, poduzeća i vlade
Jačanje održivog rasta i konkurentnosti MSP-ova
Razvoj vještina za pametnu specijalizaciju itd.



Zelenija Europa

Energetska učinkovitost, obnovljivi izvori energije
Razvoj pametnih energetske sustava, mreža i skladištenja
Promicanje prilagodbe na klimatske promjene
Održivo upravljanje vodama
Prelazak na kružno gospodarstvo itd.



Povezanija Europa

Razvoj klimatski otporne, pametne, sigurne, održive i intermodalne TEN-T mreže
Razvoj i poboljšanje održive, klimatski otporne, pametne i intermodalne nacionalne, regionalne i lokalne mobilnosti, uključujući bolji pristup mreži TEN-T i prekograničnoj mobilnosti



Solidarna Europa

Unaprjeđenje tržišta rada i pristupa kvalitetnom zapošljavanju
Obrazovanje, osposobljavanje i cjeloživotno učenje
Povećanje socioekonomske integracije marginaliziranih zajednica državljana i trećih zemalja
Zdravstvena skrb itd.



Europa bliža građanima

Poticanje integriranog društvenog i gospodarskog razvoja, razvoja u području okoliša, kulturne baštine kao i sigurnosti u urbanim, ruralnim i obalnim područjima

Novosti i glavne odrednice za korištenje sredstava u VFO 2021.–2027.

Hrvatska će sukladno novoj NUTS klasifikaciji umjesto na dosadašnje dvije, biti podijeljena na četiri statističke regije 2. razine. Te regije su: Panonska Hrvatska, Sjeverna Hrvatska, Jadranska Hrvatska i Grad Zagreb. Izuzev Grada Zagreba, sve će biti svrstane u kategoriju slabije razvijenih regija s razinom BDP-a ispod 75% prosječnog BPD-a Europske unije, čime će se osigurati veće stope sufinanciranja projekata od strane EU.

Stopa nacionalnog sufinanciranja ostaje 15% kao i u prethodnom razdoblju, a isto ostaje i razdoblje korištenja sredstava koje će važiti za period N+3 godine, dok će se sredstva VFO-a koristiti raspisivanjem javnih poziva kao i do sada.

Glavne odrednice za korištenje sredstava unutar kohezijske politike u novom razdoblju su:

MJERE

Jednostavniji i fleksibilniji pravni i politički okvir

Pojednostavljen proces programiranja

Jednostavnija provedba za brže i jednostavnije postizanje rezultata

Pojednostavljenje praćenja izvještavanja i evaluacije

Jednostavniji i razmjerni sustav kontrola i revizija

OBILJEŽJA

Jedna regulativa za 7 fondova
Skrraćene odredbe regulative
Tri fonda spojena u ESF+
11 ciljeva konsolidirano u 5 ciljeva
Jednostavnije definirani ciljevi itd.

Jedan strateški dokument za 7 fondova
Smanjeni i pojednostavljeni uvjeti za provedbu
Pojednostavljena logika intervencije
Mogućnost novog programiranja nakon 5 godina za posljednje 2 godine itd.

Ubrzavanje procedure za pripremu i provedbu velikih projekata
Fleksibilnije prenošenje sredstava među prioritetima i programima itd.

Upotreba pojednostavljenih troškovnih opcija
PDV postaje prihvatljiv trošak za projekte do 5 milijuna eura
Za projekte koji ostvaruju neto prihod ukida se obveza izračuna diskontiranog neto prihoda
Pojednostavljeno imenovanje tijela u sustavu imenovanja i kontrole itd.

Jednostavniji zahtjevi za revizije programa s dobrim rezultatima
Izbjegavanje dvostrukog revidiranja istih rashoda

Europski strukturni i investicijski fondovi 2021.—2027.

Europski strukturni i investicijski (ESI) fondovi glavni su instrumenti za provedbu ciljeva kohezijske politike Europske unije. Upravljanje fondovima je podijeljeno između Unije te nacionalnih i regionalnih tijela, a za implementaciju su zadužene države članice. Postoji pet ESI fondova usmjerenih na ulaganja u rast i zapošljavanje te europsku teritorijalnu suradnju: Europski fond za regionalni razvoj (EFRR), Kohezijski fond (KF), Europski socijalni fond + (ESF+), Europski fond za pomorstvo i ribarstvo (EFPR) te Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (EPFRR). Novi ESF+ nastao je spajanjem postojećeg Europskog socijalnog fonda (ESF), Inicijative za zapošljavanje mladih (YEI), Fonda za europsku pomoć najugroženijima (FEAD), Programa zapošljavanja i socijalnih inovacija (EaSI) i zdravstvenog programa EU.

Uz ESI fondove, EU upravlja i drugim fondovima kao što su Fond za pravednu tranziciju, Fond za azil i migracije (FAMI), Instrument za upravljanje granicama i vize (BMVI) te Fond za unutarnju sigurnost (FUS) itd.

Glavne značajke ESI fondova su:

1

Europski fond za regionalni razvoj (EFRR)

Namjena

Jačanje ekonomske i socijalne kohezije država članica EU

Tematska područja

Inovacije

Digitalizacija

Podrška malim i srednjim poduzetnicima

Ekonomija bez ugljika

Obnovljivi izvori

Mogućnosti financiranja

MSP-ovi, ICT projekti

Ulaganja u otvaranje novih radnih mjesta

Ulaganja u projekte s niskom razinom ugljika

Projekti vezani uz: istraživanje i inovacije, prometnu infrastrukturu, obnovljive izvore energije, energetiku i okoliš

Dostupna sredstva unutar VFO 2021.—2027.

5,36 mlrd. eura

Stopa sufinanciranja

50—75% ukupne vrijednosti projekta

Kohezijski fond (KF)

Namjena

Održiva gospodarska konkurentnost kroz istraživanje i inovacije, digitalnu tranziciju i ciljeve Europskog zelenog sporazuma

Tematska područja

Inovacije, digitalizacija, podrška MSP-ovima

Ekonomija bez ugljika, obnovljivi izvori

Strateški transport i digitalne mreže

Podrška lokalno vođenim razvojnim strategijama, urbani razvoj itd.

Mogućnosti financiranja

Promicanje mjera energetske učinkovitosti i obnovljive energije

Projekti iz zaštite okoliša i prometne infrastrukture

Razvoj pametnih energetskih sustava

Promicanje prilagodbe na klimatske promjene, sprečavanja rizika i otpornost na katastrofe

Promicanje održivog upravljanja vodama

Jačanje biološke raznolikosti itd.

Dostupna sredstva unutar VFO 2021.—2027.

1,546 mlrd. eura

Stopa sufinanciranja

80—85% ukupne vrijednosti projekta

Europski socijalni fond + (ESF+)

Namjena

Jačanje socijalne dimenzije EU i provedba europskog stupa socijalnih prava

Tematska područja

Obrazovanje, osposobljavanje i cjeloživotno učenje

Učinkovitost tržišta rada i jednak pristup kvalitetnom zapošljavanju

Socijalna uključenost, zdravlje i borba protiv siromaštva

Mogućnosti financiranja

Poboljšavanje mogućnosti zapošljavanja i socijalne uključenosti

Ulaganja u ljudske resurse i poboljšanje pristupa tržištu rada

Osnaživanje ugroženih skupina

Integriranje ljudi u nepovoljnom položaju itd.

Dostupna sredstva unutar VFO 2021.—2027.

1,982 mlrd. eura

Stopa sufinanciranja

50—85% ukupne vrijednosti projekta

Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (EPFRR)

Namjena

Jačanje europske politike ruralnog razvoja, jačanje poljoprivrednog i prehrambenog sektora

Tematska područja

Podrška europskom uzgoju i proizvodnji visokokvalitetne hrane

Inovativna i pametna industrijska transformacija

Čista i poštena energetska tranzicija, zeleno i plavo ulaganje, kružno gospodarstvo, prilagodba klimi i sprečavanje rizika

Mobilnost i regionalna ICT povezanost

Mogućnosti financiranja

Ulaganja u infrastrukturu poljoprivrednog sektora, jačanje konkurentnosti

Konkurentnost poljoprivrede i šumarstva

Proizvodnja visokokvalitetne hrane

Potpora prihodima poljoprivrednika

Pametni rast poljoprivrednih tehnologija

Dostupna sredstva unutar VFO 2021.—2027.

2,2 mlrd. eura

Stopa sufinanciranja

65—85% ukupne vrijednosti projekta

Europski fond za pomorstvo i ribarstvo (EFPR)

Namjena

Potpora Zajedničkoj ribarstvenoj politici (ZRP) i provedbi Integrirane pomorske politike (IPP) EU

Tematska područja

Konkurentnost sektora pomorstva i ribarstva

Jačanje sposobnosti preživljavanja subjekata u ribarskom sektoru

Promicanje ekološkog ribarstva i metoda proizvodnje

Poticanje održivog razvoja u ribarskim područjima

Mogućnosti financiranja

Prikupljanje, upravljanje i uporaba podataka u svrhu znanstvene analize i provedbe ZRP-e

Programi podrške lovostaju

Poticanje prerade i stavljanja na tržište proizvoda ribarstva

Praćenje i istraživanje na moru

Studije, pilot projekti u sektoru ribarstva i akvakulture itd.

Dostupna sredstva unutar VFO 2021.—2027.

224 milijuna eura

Stopa sufinanciranja

Do 85% ukupne vrijednosti projekta

Europski fond za jamstva u poljoprivredi

Namjena

Potpora prihodima za poljoprivrednike i tržišne mjere

Tematska područja

Jačanje zajedničke poljoprivredne politike

Jačanje otpornosti poljoprivredno-prehrambenog i ribarstvenog sektora

Pružanje opsega potrebnog za upravljanje krizama na tržištu

Mogućnosti financiranja

Potpora poljoprivrednicima kroz intervencijsku kupnju, pomoć pri skladištenju i pomoć kod izvanredne krize na tržištu

Mjere informiranja koje se odnose na ZPP

Dostupna sredstva unutar VFO 2021.—2027.

2,6 mlrd. eura

Stopa sufinanciranja

65—85% ukupne vrijednosti projekta

Programi Unije 2021.–2027.

Programi Europske unije potiču suradnju država članica radi ostvarenja zajedničkih europskih ciljeva i politika, a u većini slučajeva za provedbu projekata financiranih iz Programa Unije potrebno je međunarodno partnerstvo. Postoji niz programa koji pokrivaju različita područja i čija se pravila određuju za sedmogodišnje razdoblje, no većinu Programa Unije provode izravno tijela Europske komisije koja raspisuju pozive, ocjenjuju projektne prijedloge, vrše odabir i donose odluke o financiranju. Na nacionalnoj razini osigurava se dostupnost informacija i pomoć potencijalnim prijaviteljima u pripremi projekata kroz nacionalne kontakt službe.

Glavni Programi EU i njihova obilježja su:

1

Obzor Europa

Nastavak programa Obzor 2020.

Područje

Istraživanje i inovacije

Cilj

Potaknuti konkurentnost EU ulaganjem u znanstvene i tehnološke temelje

Stopa sufinanciranja

Do 70% opravdanih troškova (do 100% za neprofitne organizacije)

Paušalni iznos od 25% za neizravne troškove

2

InvestEU

*Nastavak Europskog fonda za strateška ulaganja uz objedinjavanje
13 drugih financijskih instrumenata*

Područje

Potpora ulaganjima u državama članicama

Cilj

Potaknuti konkurentnost gospodarstva EU, održivi rast, socijalnu otpornost, uključivost i integraciju tržišta kapitala u EU

Stopa sufinanciranja

/ (većinom krediti i jamstva)

3

Instrument za povezivanje Europe (CEF)

Područje

Promet, energetika, digitalni sektor

Ulaganja u prekogranične infrastrukturne projekte TEN-T mreže

Cilj

Smanjenje energetske ovisnosti EU, daljnja integracija unutarnjeg energetskog tržišta

Stopa sufinanciranja

Do 30% u prometnom sektoru i sektoru digitalizacije

Do 50% u energetskom sektoru

4

Erasmus+

Područje

Obrazovanje, osposobljavanje, mladi i sport

Cilj

Jačanje znanja, vještina i zapošljivosti

Stopa sufinanciranja

Do 100% prihvatljivih troškova

5

Program jedinstvenog tržišta

Područje

Zdravlje i dobrobit životinja, konkurentnosti MSP-ova, jačanje unutarnjeg tržišta, zaštita potrošača i sigurnost proizvoda, europska statistika

Cilj

Korištenje prilika koje pruža funkcionalno jedinstveno tržište od strane potrošača i MSP-ova

Stopa sufinanciranja

Do 100% prihvatljivih troškova

6

Program za okoliš i klimatske aktivnosti (LIFE+)

Područje

Klima i zaštita okoliša

Cilj

Razvoj i provedba inovativnih rješenja u području okoliša i klime s ciljem prelaska EU na niskougljično i kružno gospodarstvo

Stopa sufinanciranja

Između 55% i 60% ukupnih prihvatljivih troškova

7

Kreativna Europa

Područje

Kultura i mediji

Cilj

Jačanje suradnje u području kulturne raznolikosti, baštine te kompetitivnosti i međunarodne prisutnosti kulturnog i kreativnog sektora

Stopa sufinanciranja

Između 50 i 80% ukupno prihvatljivih troškova

8

Digitalna Europa

Područje

Umjetna inteligencija, kibernetička sigurnost, napredno računanje, analiza podataka

Cilj

Izgradnja digitalnih strateških kapaciteta EU te široke upotrebe digitalnih tehnologija

Stopa sufinanciranja

Do 100% prihvatljivih troškova

9

EU za zdravlje

Područje

Zdravstvo

Cilj

Jačanje otpornosti EU na zdravstvene prijetnje, jačanje zdravstvenih sustava itd.

Stopa sufinanciranja

Između 60 i 80% ukupno prihvatljivih troškova

10

Pravda, prava i vrijednosti

Područje

Promocija jednakosti i prava, aktivno građanstvo, borba protiv nasilja, europske vrijednosti

Cilj

Promocija prava i vrijednosti upisanih u EU sporazume

Stopa sufinanciranja

Do 90% prihvatljivih troškova

Koji su koraci u pripremi i provedbi projekata?

1

Pronalazak odgovarajućeg poziva

Projekt će se za financiranje natjecati s projektima drugih kandidata, a samo financiranje se sastoji od izravnoga novčanog doprinosa Europske komisije za potporu projektima ili organizacijama koje pridonose provedbi programa ili politike EU-a.

2

Provjera prihvatljivosti

U ovom koraku mogu Vam pomoći i vanjski stručnjaci (konzultanti), a na stranicama HGK nalazi se i baza poslovnih savjetnika za EU projekte.

3

Pronalazak partnera

Programi Unije u pravilu zahtijevaju međunarodno partnerstvo, dok to kod ESI fondova nije uvijek slučaj. Ovisno o pravilima poziva, u nekim slučajevima morat ćete pronaći partnere ili formirati konzorcij koji će sudjelovati u pripremi i provedbi projekta.

4

Priprema projektnog prijedloga

Projekt treba biti pripremljen u skladu sa svim pravilima prihvatljivosti i dopustivosti, smjernicama i kriterijima utvrđenim u uputama za prijavitelje projektnog prijedloga. Nakon toga Vaš prijedlog kreće u proces administrativne i kvalitativne provjere.

5

Potpisivanje ugovora

Ako je projekt dovoljno dobro ocijenjen i postoje sredstva za njegovo financiranje, bit će Vam ponuđeno sklapanje ugovora o dodjeli sredstava.

6

Upravljanje projektom

S početkom provedbe kreće upravljanje projektom kako bi se ostvarili planirani ciljevi, pratila namjenska potrošnja sredstava, upravljalo rizicima i sl. Konačno isplaćena sredstva ovisit će o uspješnosti provedbe.

7

Daljnje praćenje i izvještavanje

Po završetku projekta bit će potrebno napraviti završno izvješće i prikupiti popratnu financijsku i administrativnu dokumentaciju. Nakon odobrenog završnog izvješća, slijedi završna isplata sredstava i projekt je zaključen.

Gdje pronaći više informacijama o ESI fondovima, programima EU i otvorenim natječajima?

Središnja stranica za sve ESI fondove u RH

<https://strukturnifondovi.hr/>

Europski fond za pomorstvo i ribarstvo

<https://euribarstvo.hr/>

Europski socijalni fond

<http://www.esf.hr/>

Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj

<https://ruralnirazvoj.hr/>

Nacionalni plan oporavka i otpornosti

<https://planoporavka.gov.hr/>

Portal Europske komisije za natječaje u sklopu programa EU

<https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/home>

Obzor Europa

<https://www.obzoreuropa.hr/>

Erasmus+

<https://www.mobilnost.hr/>

LIFE

<https://lifeprogramhrvatska.hr/>

Kreativna Europa

<http://deskkultura.hr/>
